

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Nr. de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 26.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrisurile nu se în-
păzesc.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 41.

Cine ne face dreptate!

(*) În adunarea generală, a juristilor maghiari, ținută zilele trecute în Budapesta judele-prezident de Curie Grecsányi a spus că neatârarea judecătorilor maghiari este o vorbă goală. De fapt, judecătorii, cari în orice afacere ar trebui să judece de capul lor și după cea mai bună conștiință, atârnă dela stăpânire... În astfel de împrejurări, se înțelege, e greu de închipuit o judecată dreaptă.

Așa zice un bărbat sus pus, care-și dă seama de ce spune și e în stare să știe cum se petrec lucrurile, bărbat despre care n'ar îndrăzni nimeni să spună că îl vorbește de rău pe — unguri.

Dacă am spune noi acestea, am da de năcaz cu — judecătorii.

De altfel sunt atâtea fapte cari dovedesc că pe lângă reaua organizare — cum a zis Grecsányi — de care suferă, în justiția țării s'au strecurat oameni ajunși în cele din urmă la — temniță!

Cine nu-și aduce, de pildă, aminte de cazul lui Kormos Adolf, jude la Curie, care a fost dat afară cu rușine, lipsit de penzie și băgat în pușcărie pe trei ani, pentru că s'a lăsat mituit. Avocatul (din Arad, Szelle) care îi plătește bine, câștigă de bună seamă chiar și cel mai desnădăjduit proces...

Și ce s'a întâmplat mai alaltăieri?

Latkóczy, fost secretar de stat, acum în urmă vice-prezident al Inaltei Curți administrative și de multă vreme consilier intim regesc, va să zică s'fetic împărătesc, a fost destituit și lipsit de penzie pentru că diregătoria sa mare n'a folosit-o potrivit legii: să judece cu dreptate în afacerile ce i-se încredințează, ci el luă bani dela cine numai putea, făgăduind că pune în slujbe bune pe cei nevoiași. A înșelat astfel dela o mulțime de inși sute de mii, poate chiar milioane, nu se știe încă toată suma, de oarece numai acum se face cercetare. Se știe însă — și asta i-a rupt capul — că acum decurând luase 60.000 coroane dela un singur om, cărui făgăduise să-i umble în rând să-i câștige dreptul de a deschide farmacie.

Toate ziarele ungurești scriu cu rușine despre întâmplarea asta. Cele kossuthiste se mângăie doar cu atâtea, că Latkóczy este dintre oamenii vechei stăpâniri. Așa e... Nessi Pál, marele pungaș fugit în America, nu eră însă oare kossuthist, om al noii stăpâniri? Și nu ocupă oare el loc în dietă, să facă legi!

Toți sunt deci d'o pănură, nici un partid nu-i mai de treabă decât altul.

Asta-i nenorocirea noastră, a naționalităților. Iși poate adică oricine închipui ce fel de dreptate putea sluji Latkóczy în afaceri unde eră vorba de — români, și-i treceau multe afaceri de astea prin mâini, căci apelele dela comitate la dânsul ajungeau, el judecă dacă dreptate are fișpanul, vicișpanul,

fibirăul ori bieții români din comitat cari apelau împotriva dărilor, a alegerilor cu jandarmi și a tot felul de mișelii nemai-pomenite.

Iar dacă au ajuns în astfel de slujbe mari, oameni de nimica, ne putem închipui ce sunt cei mai mici, sutele și miile cari au năpădit satele noastre.

Ce simț de dreptate pot avea ei și cât de puțin o să-i mustre sufletul pentru că vor fi luat mită dela ceice au nefericirea să le cadă în ghiare?

Iată de ce se poate întâmpla în țara asta alegere de primar ca și cea dela Șepreus, unde au fost împușcați 7 români, iar răniți au fost o mulțime, după cum numeroși au ajuns în temniță; iată de ce s'au putut împușca la sfîntirea de biserică din Cernova 15 slovaci, fără ca fibirăului și jandarmilor să li-se atingă un fir de păr. Apelațiile noastre le judecau d'alde Kormos și Latkóczy!

Nu mai trebuie să amintim apoi, că în afaceri unde e și politică la mijloc, fiecare slujbaș al stăpânirii își ține de sfântă datorie să ne apese și scurteze în drepturile noastre, știind bine că pentru asta va fi laudat și înaintat.

Așa se înveninează viața naționalităților, așa se ajunge la lucruri de cari în cele din urmă trebuie să roșească orice om de treabă în țara asta.

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA".

Edmondo De Amicis.

I N I M A.

Toboșarul din Sardinia.

— Povestire. —

Luni, 23 Ianuarie.

În prima zi a bătăliei dela Custoza, în ziua de 14 Iulie 1848, vre-o șai-zeci de soldați dintr'un regiment de infanterie din armata noastră, trimiși pe o înălțime ca să ocupe o casă singuratică, fură împresurați fără veste de o companie de soldați austrieci, cari începură să tragă focuri asupra lor, așa că ei d'abia avură vreme să dea fuga în casă și să închiză în grabă ușile lăsând în urma lor mai mulți morți și răniți. Cum au închis ușile, ai noștri detoră năvală la ferestrele odăilor de jos și ale etajului întâi și începură să tragă în vrăjmași, cari se apropiau din ce în ce, răspunzând la împușcături. Soldații italieni ierău comandați de doi ofițeri și de un căpitan înalt și bătrân, slab, cu mustățile albe. Imprennă cu ei eră un toboșar din Sardinia, un băiat de vre-o 14 ani, mic, oacheș, cu doi ochi negri lucioși.

Căpitanul conducea apărarea dintr'o cameră dela etajul întâi, dând comande ce păreau detunături de pistoale, iar pe fața lui ca de fier nu se vedea nici o emoțiune. Toboșarul, palid la față, stă în picioare de pe o masă și se uită afară, unde se vedea printr'o fum, tunicile albe ale austriecilor cari înaintau încet.

Casa eră în vârful unei ridicături repezi și de partea cea mai repede eră numai o fereastră a unei camere de mansardă, așa că austriecii nu o atacaseră de partea aceea, ci numai din față și din laturi.

Austriecii trăgeau; o ploaie de gloanțe ciurnia zidurile și sfărâma țiglele acoperișului, rupea tavaturile, mobilele, persianele, împrăștiind tândări de lemne, nori de moloz, bucăți de geamuri. Gloanțele șuierau, se loveau de pereți, săreau înapoi, rupând toate lucrurile, cu o larmă de infern. Din când în când, unul din soldații ce trăgea dela ferestre, se clătinau și cădeau pe pardoseală, alții umblau din cameră în cameră legându-se pe picioare, acoperind cu mâna rănile. În bucătărie zăcea un mort, cu fruntea crepată Semicercul inamicului se apropia din ce în ce, stringându-se.

Căpitanul, care până atunci stătuse nepăsător, făcu un semn de nerăbdare și urmat de un sergent, ieși din cameră. După trei minute, sergentul se întoarse în fugă, și chemă pe toboșar. Băiatul îl urmă alergând, urcără o scară de lemn, și intrară într'o cameră de mansardă, goală, unde căpitanul scria cu creionul pe o hârtie, sprijinită pe fereastră, iar la picioarele lui eră o funie de puț.

Căpitanul îndoi hârtia și uitându-se la băiat cu ochii lui cenușii, de cari tremurau toți soldații, zise scurt:

— Toboșar!

Toboșarul duse mâna la chipiu:

— Porunciți.

— Ai curaj?

Ochii băiatului scăpărară.

— Da, domnule căpitan.

— Uită-te colo, zise căpitanul împingându-l la fereastră, în câmpie, lângă casele din Villafranca, unde lncesc baionete. Acolo stau ai noștri. Ia biletul acesta, te cobori pe faniș pe fereastră, a-lergi pe coastă la vale, o iei pe câmp, ajungi la ai noștri, și dai biletul acesta, celui dintâi ofițer ce întâlnești. Lapadă centuronul și ranița.

Toboșarul își scoase centuronul și ranița, și puse biletul în buzunarul dela piept; sergentul lăsă jos pe fereastră funia ținându-o de un cap; căpitanul ajută băiatului să se lase pe fereastră.

— Bagă de seamă, îi zise, scăparea noastră a tuturor stă în curajul și în picioarele tale.

— Nu vă temeți, domnule căpitan, răspunse toboșarul trecând peste fereastră.

— Mergi plecat, pe coastă la vale, zise iar căpitanul, apucând de funia ce ținea sergentul.

— Am înțeles.

— Doamne ajută!

În câte-va clipe, toboșarul ajunse pe pământ; sergentul trase sus funia, căpitanul se uită pe fereastră și-l văzu cum alergă pe coastă la vale.

Credea că scăpase neobservat, căud cinci sau șase nori mici de pulbere ce se ridicau din pământ înaintea și în urma băiatului îi detoră de știre că austriecii îl văzuseră și trăgeau în el, după înălțime: norii aceia erau de pământul lovit de gloanțe. Dar toboșarul fugea de-i sfărâiau călcăile. De-odată se opri.

— Ucis! mugl căpitanul mușcându-și pumnul. Dar nu isprăvise vorba când văzu pe băiat ridicându-se în picioare.

— Ah! căzuse! își zise, și respiră ușurat.

Toboșarul alergă mereu, dar schiopătă.

Di Aehrenthal între kossuthiști. Ministrul de externe, baronul de Aehrenthal, a făcut aseară o vizită în clubul kossuthiștilor, însoțit de prim-ministrul Wekerle. Di Aehrenthal s'a întreținut multă vreme cu unii dintre deputați, reținându-se însă de a da lămuriri solicitate de ei în chestiunile de externe de actualitate. Marii diplomați ungari s'au distins și de data asta debitând fel de fel de prostii în fața ministrului nimit de scăpărările geniului unguresc. Unul, care s'a crezut cu mai multă smolă la roatele minții, voia să parieze cu ministrul, că peste două luni de zile, cărțile poștale din Belgrad vor purta marcă austro-ungară. A zămbit — ministrul, frapat de atâta vedere în viitor — și zăbind s'a depărtat pe urmă la brațul ministrului Wekerle. Singur deputatul, Földes, profesor de universitate, a salvat intrucâtva reputația clubului, având cuvinte mai chibzuite în conversația cu baronul de Aehrenthal. Acestuia ministrul i-a lămurit motivele anexării.

Di Aehrenthal va vizita pe rând toate cluburile partidelor maghiare. Măine va fi oaspele clubului constituțional. Vizitele acestea tradează evenimente politice de mare însemnătate, cari vor surprinde în curând țara, și probabil că di Aehrenthal voințe să sondeze cât a mai rămas din trufia sălbatică de odinioară în sufletele leopardilor kossuthiști, pentru eventualitatea dacă evenimentele ce se pregătesc ar atinge defavorabil alurele ungurești.

Di Aehrenthal își va fi făcut o părere dreaptă: credeă să aibă rolul unui îmblânzitor ajuns în cușca leilor și se va fi dumirit când sub pieile de leu a găsit ascunși o seamă de măgari prosteteți.

Logică de conte unguresc. Încă un conte, care scrie articole prin reviste străine, singurul folos pe care-l pot aduce națiunii ungurești acești proprietari de averi enorme. Este contele Teodor Zichy, care scrie în „Deutsche Rundschau” din Berlin, apărând Ungaria. Di conte spune că Ungaria e neatârmatoare de Austria și are hotare naturale, cari o apără foarte bine de orice năvălire dușmănoasă. Dar statul unguresc are o comoară și mai prețioasă decât pământul: apărarea statului național unguresc. Ce va să zică asta? Nici decum ea nu înseamnă aspirarea

celorlalte popoare. Ungurii și neungurii se bucură de aceleași drepturi în țara asta și legea măsoară tuturoara cu aceeași măsură. Dar, sfârșite contele, vrem să fim stăpâni în casa noastră, în statul nostru.

Va să zică aji înțeles: di conte spune că suntem absolut egali cu toții, dar așa ca Domniile lor să rămâie tot stăpâni... Logică nu glumă. Vorba lui Cașavencu: Vrem revizuirea constituției cu condiție să nu se schimbe nimic.

Rugăm pe dnul conte să urmeze înainte a aduce astfel de servicii poporului său, pe care nici noi nu l'am putea compromite mai bine de atât dânsul.

Să puce însă altă întrebare: când va începe în sfârșit și la noi informarea sistematică și promptă a străinătății, mai ales când în fața a-storfel de adevăruri munca asta e atât de ușoară?

Prigonirea învățătorilor noștri.

Cititorii noștri cunosc afacerea bravului învățător D. Popovici din Cuvin.

Iată acum și încheierea: hârtia sosită dela minister la comisia permanentă a comitatului nostru care îl judecase pe di Popovici la 100 cor. amendă:

Sentața cu numărul XI. 2070 adusă în ziua de 12 Maiu a. c. conform § ului 22. punct 1. a legii XXYII din 1907 prin care a fost osândit a 100 coroane, în urma apelatei procurorului o schimb și pe Dumitru Pop vici, învățător confesional gr. or., conform propunerii procurorului, în virtutea punctului 1. a susamintitei legi și declarându-l vinovat, tot pe temeiul numitei legi, punctul 4, îl condamnă și la pierderea oficiului.

Urmează apoi motivarea sentenței: prin purtarea sa — batjocorind pe copiii cari umblă la școală ungurească — învățătorul a înstrăinat copiii români dela școala ungurească.

Va să zică sentența adusă de fișpan, care numai prieten nu ne este, a inspectorului școlar și alți patru unguri de frunte, a fost prea indulgentă: cei din minister au înăsprit-o, aruncând în drum pe unul dintre cei mai harnici învățători români.

Mac și alcool.

I.

Inchinat cu dragoste unchiului meu dr. Aurel Novac.

Medici, profesori, sociologi și oameni iubitori de aproapele lor au scris o mulțime de cărți și articole și au ținut vorbiri frumoase, convingătoare contra alcoolismului. Au dovedit cu argumente științifice, și au ilustrat cu exemple vii efectul degenerativ fizicește, sufletește și moralmente asupra urmașilor, chiar până la a șaptea spiță.

În statele mai dezvoltate, cu o cultură mai înaintată s'a pornit o acțiune puternică în primul rând pentru a lumina poporul despre otrava distrugătoare a alcoolului. Bărbații de frunte ai societății, politicianii, învățații, medicii și învățătorii s'au organizat, s'au întrunit în societăți și au ținut prelegeri populare științifice. Afară de aceasta au mai răspândit foi volante între muncitori; preoții au ținut predici de pe amvon, iar învățătorul a luptat în școală contra veninului, care omoară sufletul și fizicul omului. În diferitele institute de învățământ au atârnat pe pereți tablouri colorate, în care se pot vedea schimbările vătătoare prin care trece organismul atacat de veninul alcoolului, și degenerările fizicești și sufletești ale oamenilor alcoolici.

Elveția liberă și independentă tot mai mult împiedecă aducerea în circulație a beuturilor cari conțin alcool, și mai în urmă a interzis prepararea și vinderea absintului veninos aca beaură omoritoare a bohemilor francezi, afară de aceasta unele cantoane au oprit și vinderea altor fel de beuturi alcoolice. În fruntea luptei contra alcoolului, stau suedienii și finlandezii, căci după cum dovedește statistica consumării alcoolului dintre statele Europei locuitorii acestor două peninsule consumă mai puțin alcool.

Vedeți, acești fii ai unei țări cu clima aspră, cu pământ slab și puțin productiv deși își câștigă cu mare greutate cele de lipsă, tot pot trăi fără alcool, ba chiar îndată ce

— Nu a fost nimic; gândi căpitanul.

Alți câțiva nori de pulbere se ridicară ici colo în jurul băiatului, dar din ce în ce mai departe de el. Scăpase! Căpitanul dete un strigăt de bucurie, dar nu-l pierdu din ochi, pentrucă totul depindea de câteva minute: dacă nu ajungea cât mai iute posibil colo la soldații italieni, dela cari cerea ajutor cu biletul, ori toți soldații lui vor cădea uciși, ori va trebui să se predea el și cu toți soldații.

Băiatul alerga o bucată, pe urmă răsău pasul schiopătând, o luă iar la fugă, dar din ce în ce mai ostent și din când în când se oprea!

— L-o fi sgăriat ceva la picior, sau l-o fi atins vre-un glonț; se gândea căpitanul nelăsându-l din ochi și cu toate că era așa de departe, dar îi vorbea, îi încuraja, ca și cum toboșarul l-ar fi auzit. Măsură cu ochiul distanța ce mai rămânea între băiat și scelipirile de arme ce se vedeau colo pe câmpie, dintre spicele aurite ale grâului copt. În acest timp, gloanțele șuierau mereu în camerele de desubt, auzea strigătele ofițerilor și sergenților, vaietele răniților, trosniturile mobilelor și pârăiturile zidului.

— Înainte! Curaj! Înainte! zicea căpitanul urmărind cu ochii pe toboșarul ce alerga colo departe; înainte: Fugi! Ah, blăstămatul, s'a oprit!.. A pornit iar!..

Un ofițer veni să-i spunie că inamicii, fără să înceteze focul, au ridicat steagul alb ca să înceteze lupta.

— Nu vreau să știu nimic! Nu încetați focul! strigă el fără să-și ia ochii de la băiat, care ajunsese în câmpie, dar nu mai alergă ei părea că se târește.

— Dar aleargă!.. aleargă!.. zicea căpitanul strângând din pumni și din dinți; mori!.. crăpi dar trebuie să ajungi, sceleratule!

Aproape imediat dete un urlet:

— Ah, mizerabil leneș ce ești!.. S'a pus jos. Băiatul, căruia până atunci; i-se vedea capul d'asupra grâului dispăruse, ca și cum ar fi căzut; dar după un moment, capul îi apără din nou, și pe urmă dispără după copaci, iar căpitanul nu l mai văzu.

Atunci căpitanul se scobori ca o furtună pe scări; gloanțele ploau; odăile erau pline de răniți, dintre cari câțiva se nvrăteau pe loc parcă erau beți, agățându-se de mobile; pereții și podelele erau stropite de sânge; morți zăceau pe jos; locotenentului, un glonț îi rupsesse brațul drept; fumul și praful orbea.

— Curaj!.. strigă căpitanul. Dați foc!.. Nu vă lăsați!.. Sosesc ajutoare!.. Încă puțin!..

Austriacii se apropiaseră mai mult; printe norii de fum li se vedea fețele lor contractate, iar

printre sgomotul detunăturile se auzeau blesteme și strigăte.

Câți-va soldați, capriuși de frică, lăsară fereștele, dar sergenții îi împinseră la loc. Însă focul apărării se slăbea, descurajarea apărării pe toate fețele: nu mai puteau!

La un moment dat, impușcăturile austriacilor se răriră, încetară aproape și o voce ca un tunet strigă întâiu în nemțește apoi în italienește:

— Predați vă!

— Nu! urlă căpitanul dela o fereastră și focul începă mai des și mai furios ca'ntăiu.

Alți soldați căzură. Ma multe ferestre erau fără apărători. Momentul fatal se apropia.

Căpitanul gemea cu dinții încleștați:

— Nu mai vin!.. nu mai vin!.. și alergă de acolo până colo strângând sabia, hotărât să moară, când un sergent, năpustindu-se pe scări devale din mansardă, strigă cât putu:

— Vin!.. Sosesc!..

— Sosesc!.. repetă cu bucurie căpitanul.

La strigătele acestea, toți, sănătoși, răniți, sergenți, ofițeri se năpustiră la ferestre și focul se întepi. Curând după aceea se simți un fel de slăbire, de desordine în șirurile inimicilor. În pripă căpitanul își adună soldații în camera de jos a casel, gata să sară cu balonetele. Pe urmă dele fuga sus. De-abia ajuns, auzi un ropot de că

BÉTAY și BENEDEK,

atelier artistic pentru obiecte bisericesti

BUDAPEST, IV. Váci-utca 39.

Mare magazin de tot felul de haine bisericesti, prapori, potire, feșnice de altar, lustru, cruci și tot felul de obiecte pentru montarea bisericelor. — Catalog de prețuri și modele trimitem cu plăcere.

În atelierul nostru de sculptură se fac: iconostase complete, altare, tabernaculum, amvoane, icoane portative. — Pictare de iconostase și icoane sfinte, pictare de biserică. — Planuri, catalog de prețuri trimitem cu plăcere.

Pe omul nostru expert îl trimitem fără taxă la fața locului, pentru primirea lucrului.

au pășit în primul rând al popoarelor înaintate în cultură, au dat exemple strălucite de persistență de-o energie îndărătnică și de disciplină fizică și psihică.

Pescarul șvedian, muncitorul finlandez, după lucrul obositor al zilei, mai departe Duminecile și sărbătorile nu aleargă la cârciumă, ci se așează în sala comună de lectură, unde cu diferite cetiri își îmbogățește cunoștințele și își inviorează dispoziția sufletească. Nici nu sunt între ei analfabeți; deși substrăgând centrele mai mari orașenești, nici nu au școli regulate, ci învățătorii ambulanzii le face instrucția și le cultivă sufletul prin munca lor mare și nobilă.

Învățătorul nu e numai învățătorul și educatorul poporului, ci e tatăl și prietenul lui și de subț mânăile lui iese în lume o generație muncitoare, trează și morală. La ei el e cel mai fanatic prigonitor al alcoolismului, care nu numai că deșteaptă disgustul și oroarea față de alcool în elevii lui, ci îi convinge despre aceasta și prin aceasta îi crește pentru un traiu moral și muncitor.

Augusta Rubenescu.

Budgetul lor și biserica noastră.

Oligarhii dela cârma țării noastre sunt o coaliție.

Coaliție s'au botzatz ei înșiși și li-se potrivește de minune porecla, căci sub acest nume cu renume s'au grupat, s'au coalizat, s'au reunit oameni cu aceleași apetituri și abdicări, deși originari din metamorfoze diverse.

Toată lumea o știe acesta; dar nu le știe lumea toate.

E însă de notorietate publică, cumcă polița trasă de coaliție, când a venit la putere, a ajuns la scadență.

Și dacă protestul votului universal este amenințator, pentru actualul regim al țării noastre, stăpânirea coaliționistă știe, se pricepe ca și în ultimul moment să-și asigure — retragerea imbelugată.

În țara aceasta cu multe neamuri, ne deosebim și după religii și după favorurile de cari ne împărțăm, deși suntem susținatori cu cel puțin egale jertfe de bani și sânge și credincioși fiți și patriei noastre comune. Aceste deosebiri sunt înțarite și sporite pas de pas, de-aceia, cari ar

trebul să fie paznicii legilor și mentorii progresului țării, ai progresului, care atârnă dela egalitatea în drepturi și datorințe, în jertfe și ajutoare.

Dar nu cu dreaptă mână împarte ajutorul regimului temporal, stăpân al acestei țări.

Lăsăm să vorbească *budgetul țării*, să facă lumină cifrele, asupra tendințelor esclusiviste, pe cari ni-le pune în perspectivă guvernul, prin organele sale de reclamă patriotică.

Suma alocată în budget, care va fi pus încurând la vot în parlament sub titlul: *ajutor pentru biserici* se împarte diferitelor confesiuni, după elocvente normative.

Anume suma totală, provăzută în budget ca ajutor pentru toate bisericile, este de 8.873.422 cor.; mai mult cu 1,655.800 decât în budgetul din anul trecut.

Această sumă este a se împărți în proporția următoare: biserica rom.-cat. din Ardeal (status): 82.000 cor., biserica gr.-cat. (rom. și rut.) 370.000 cor., biserica august. evang.: 335.000 cor., biserica reformată (calvină): 461.000 cor., biserica gr.-ort. rom. și sârbă: 200.000 cor.

Această sumă, se dă pe din două, la două neamuri: Unitară 100.000 cor., izraelită: 90.000 cor. primind, această din urmă, față cu budgetul din anul trecut, un adaus de 60.000 cor.

Nu se simte oare, inclinând câmpăna grațiilor coaliționale spre reformați și izraeliți! „Alcătuitori de stat“.

Afară de această sumă, care se împarte între toate confesiunile, s'au mai făcut în budget și adaosuri, cu nuanțe patriotice.

În tenoarea art. de lege XIV c. 2-18, din 1898 relativ la întregirea venitelor parohiale, în budget s'a luat pentru anul 1908 suma de 2.430.000; dar s'a cheltuit mai mult, adecă 2.478.782 coroane; iar fiindcă „e de prevăzută“ — zice ministrul, că la locuri unde au fost aplicați preoți cu evalificație mai inferioară, pe viitor se vor aplica de cei cu evalificație mai înaltă și fiindcă „în partea ardeleană“ a țării multe parohii filii vor cere independența, care nu li-se poate denegă, s'a preliminarat suma de 2.490.000 coroane adecă, o urcare cu 60.000 coroane.

Cu o singură aruncătură de ochi asupra cifrelor de mai sus, se poate prinde nota dominantă a dispozițiilor gospodarilor, cari, chemați a fi paznici binelui obștesc, aruncă comorile adunate din sudoarea celor mulți și muncii, în brațele celor puțini și tigniți.

Sunt copii vitregi și copii desmierdați, între neamurile acestei țări constituționale, dar nu există rușine pentru nedreptățirea pe față a unei părți din cetățeni.

În catastihul protecționist și la masa celor a leși mai găsim, afără de cele notate mai sus și alte daruri...

Bisericilor evanghelică și reformată, pentru ajutorarea lor „conform dispozițiilor art. de lege XX pag. 3 din 1848“, li-s'au preliminarat 3.000.000, — în loc de 2.000.000 din trecut; și aceasta, după cuvântul ministerial, se va folosi cu scopul de a face „să înceteze îngreunarea (?) peste măsură (tulterhelés!) ce se observă pe urma „jertfelor de avere“, a credincioșilor „respectivi“, pentru „acoperirea cheltuielilor administrației bisericicești și pentru ajutorarea institutului de pensii a preoților“ — reformați.

„Pe aceeaș bază“ se justifică urcarea sumei de 100.000 cor. din budgetul trecut (1908) la 200.000 cor. pe seama *bisericii augustine evanghelice*, din părțile ardelenale ale Ungariei și „un altfel și pe seama *bisericii unitare*, am preliminarat începând cu acest budget un ajutor anual permanent de 120.000 cor.“ spune raportul ministrului.

Dar tot nu s'a isprăvit cu mărețul dar al țării, hărăzit prin ministeriala grije bisericilor protestante și unitară — și ovreiască, ci iată: ce ne mai spune ministrul:

„Afară de acestea, pentru sporirea capitalului fundamental a celor două *bisericii protestante* din Ungaria mai dă statul 300.000 cor.; *bisericii evang. augustine ardelenale* 20.000; *bisericii unitare* 15.800 cor.“, — cari sume sunt justificate, ca cheltuieli extraordinare, figurând ca ajutoare „pentru ușurarea greutăților acelor biserici“.

Iată bisericile, ale căror „greutăți“ sunt „extraordinare“, și trebuiesc „ușurate“. Acelora li-se periclitează școlăle, din pricina sărăciei poporului credincios și a ordinațiilor restrictive și a învinuirilor utopice?

Să vedem, dacă din banul țării li-se cuvine o asemenea ușurare celor cu „greutăți“ inventate ca supapă esciusivistă.

Numărul populațiilor din Ungaria proprie zisă, în cifre absolute*), după religii, este următorul: rom. cat. 8,198.497 suflete, gr. cat. 1,841.272 suflete, gr. or. 2,199.195 suflete, conf. aug. 1,258.860 suflete, evang. ref. 2,427.232 suflete, unitar 68.551 suflete, izraeliți 831.162 suflete, alții 13.486 suflete.

După naționalitate se împarte populația țării noastre în chipul următor: maghiari 8,657.520, în % 51,4, germani 1,999.066 în % 11,9, slovaci, 2,002.165 în % 11,9, români 2,798.559 în % 16,6, ruteni 424.774 în % 2,5, croși 191.432 în % 1,1, sârbi 436.737 în % 2,6 alții 333.008 în % 2,0

Care dintre aceste neamuri, este oare mai năpăstuit? Cel cu adevărat nedreptățit? Iată cum

*) Statistica oficioasă din 1900.

Însoțit de un puternic ura, și dela fereastră văzu prin fum, pâlăriile cu două colțuri ale carabinierilor italieni, un escadron ce venea în galop, cu săbiile trase, cari să năpustiră asupra inamicilor. Atunci soldații deteră atacul cu baioneta, austriacii își pierdură capul, se risipiră și o luară la fugă. Terenul rămase curățit, casa fu liberată și puțin mai târziu, două batalioane de infanterie, cu două tunuri, ocupară înălțimea.

Căpitanul cu soldații ce-i mai rămăsese se întoarse la regimentul său, se mai bătură până seara, fii rânit ușor la mâna stângă, și ziua se isprăvi cu victoria italienilor.

Dar a doua zi, când se reîncepă bătălia, italienii pierdură și fură siliți să se retragă spre Mincio.

Căpitanul, cu toate că ieră rânit, făcù tot drumul pe jos, cu soldații săi, obosiți și triști și spre seară, ajungând la Golto, pe Mincio, întrebă numai decăt pe locotenentul său, căruia un glonț îi rupsesse o mână și pe care ambulanta l-a luat cu sine, așa că trebuia să fi ajuns mai înainte la Golto. l-se spuse, că în biserică se instalase în pripă un spital, se duse acolo. Biserica eră plină de râniiți, așezați în două șiruri de paturi și pe

săltele puse pe jos; doi doctori și mai mulți infirmieri, alergau în sus și în jos; și se auzeau vaetele și ofțările râniiților.

Căpitanul se oprì în ușe și se uliă roată, căutându-și ofțierul; când auzi un glas slab care-l strigă:

— Domnule căpitan.

Se întoarse: ieră toboșarul.

Acoperit cu o perdea groasă de fereastră vârgată cu alb și roșu, toboșarul stă întins pe pat, cu brațele afară, galben și slab, dar cu ochii tot lucioși și ca două mărgelile negre.

— Tu?... Ce cauți aici?... îl întrebă căpitanul mirat, cu glasul aspru. Bravo, și-ai făcut datoria!

— Am făcut ce am putut; răspunse toboșarul

— Iești rânit? zise căpitanul căutând cu ochii pe locotenent.

— Da, rspunse băiatul, căruia faptul că ieră rânit îi da curaj să vorbească cu căpitanul, ceea ce n'ar fi îndrăsnit s'o facă în alte timpuri. Am vrut să mă ascunz, dar tot m'au văzut și așa fi ajuns cu douăzeci de minute mai înainte, dacă nu mă râneau. Noroc că am întâlnit un căpitan de stat-major, căruia i-am dat biletul. Mi-a fost cam greu să alerg dupăce m'au rânit. Muream de sete, mi-eră frică să nu rămâi pe drum, plângeam

de năcaz, gândindu-mă că cu fiecare clipă ce pierdeam, colo în casă plera un altul de-ai noștri. Am făcut ce am putut și sunt mulțumit. Dar d-voastră, dle căpitan, săngerăți.

În adevăr, din palma legată a căpitanului, se scurgeau picături de sânge.

— Îmi dați voie, domnule căpitan, să vă strâng legătura? Dați-mi mâna.

Căpitanul întinse mâna stângă și cu dreapta voi să ajute băiatului să deslege nodul, când acesta, de abia ridicase capul de pe pernă, îngălbeni și fii silit să se lase jos.

— Lasă, lasă; zise căpitanul trăgându-și mâna pe care băiatul voia să i-o reție; vezi de tine și nu te gândi la alții, căci câte odată, chiar și rânile cele mici se pot înrâi dacă nu le îngrijești. Toboșarul elătină capul.

— Dar tu, zise căpitanul uitându-se lung la el, trebuie să fi pierdut mult sânge de ești așa de slab și palid.

Băiatul răspunse cu un suris:

— Am pierdut sânge? Am mai pierdut și altceva, domnule căpitan.

Și-și ridică perdeaua ce-l acoperea.

Căpitanul făcù un pas îndărăt de groază: băiatul nu mai aveă decăt un picior, cel stâng i-l

Excelent mijloc exterior.

Podagră,

reumatism, junghiuri, dureri de spate și de mijloc, amor țeli, dureri nervoase de cap și orice boale și dureri reumatice sau de podagră

se vindecă în modul sigur prin excelentul

„EZEREUM“
SPIRIT de MENTHOL.

Se comandă dela singurul lui preparator

BÁLINT GÉZA

farmacia „Órangyal“

EGER, (com. Heves) Káptalan utca.

Prețul unui flacon original cu modul de întrebuințare e 2 cor. Pentru 12 cor. trimise anticipativ trimit 6 flacoane franco.

Numai pentru întrebuințare exterioră

s'a făcut selecțiunea, în împărțirea ajutoarelor, celor mai »Ingreunați«.

De conf. august. sunt	1,259.860
ev. reformați (calvini)	2,427.232
unitariți	68.551

În total ei sunt: 3,754.643 suflete, în țara noastră.

Și cât li-s'a pus acestora în perspectivă din casa statului, pentru biserica lor maghiară (cu excepția a 200.000 de sași)? Li s'au prenotat, pentru prezent și viitor sumele bugetare următoare:

a) 335.000 cor. + 461.000 cor. + 100.000 cor. care fac: 896.000 coroane.

b) cu această sumă se adună: 1,000.000 c. + 200.000 cor. + 120.000 cor. adică = 1,300.000 care sumă împreună cu suma de mai sus adică: 896.000 cor. fac suma totală de: 2,196.000 cor.; apoi

c) la această sumă mai adaug: 300.000 c. + 20.090 cor. + 15.800 cor. care toate împreună fac 2,531.800 cor. pentru 3,754.643 suflete de protestanți.

Față cu acești predilecți ai bugetului patriei noastre, să vedem, în ce chip de binefaceri s'a întins mâna largă a ministrului pentru biserica noastră.

Câți suntem noi, fiii ortodocși?

După statistica oficioasă de acum 9 ani am fi: 2,199.195 suflete.

Suntem în acest număr ortodocșii români și sârbi împreună; stăpâni pe două biserici naționale, singurele biserici naționale în această țară poliglotă, unde totul se exploatează în lozinca unei imagini unități naționale, care este hrănită artificial, cași bisericile reformate din țară.

După numărul nostru, cu cât suntem noi luați în bugetul țării, când singuri suntem 16.6 procente din poporația țării?

Noi înjumătățim cu frații sârbi, suma de 200.000 cor. Ne vine dar partea: 100.000 cor. — pentru biserica ortodoxă română.

Protestanții de toate nuanțele, cari fac o populație de 3,754.643 suflete, primesc din bugetul țării, pentru bisericile lor 2,531.800 cor.; iar noi românii ortodocși, scăzând pe sârbi (437.737 suflete) primim, ca popor de 1,761.458 din bugetul aceluși stat în care suntem cei mai ingreunați și cei mai năpăstuiți: 100.000.

Dar noi mai suntem, ca românii și în altă biserică, în cea greco-catolică (unită). Care e proporția împărțirii lor din buget? Poporația ar fi, aproximativ (cu scăderea greco-cat. ruteni) 1,416,498 suflete (scoatind aci și pe cei declarați de unguri), iar suma ce se dă greco-catolicilor în total, este de 370.000 cor. — tot e mai mult, în proporție, decât s'a dat bisericii ortodoxe.

tăiasă de deasupra genunchiului și pansamentul eră tot sângerat.

În momentul acela trecu un doctor, mic și gras numai în cămașe.

— Ah, domnule căpitan, zise doctorul grăbit, arătându-i pe toboșar, o adevărată nenorocire: piciorul ar fi fost salvat nșor dacă nu făceai nebunia să alerge atâta. S'a produs o umflătură, care ne-a silit să-i tăiem până unde vedeți. Oh, dar ce copil curajos! Vă asigur, că n'am mai văzut un altul ca el: nu i-a dat o lacrimă, nu a scos nici un strigăt. Pe onoarea mea, eram mândru de el, că eră italian!

Și plecă în grabă.

Căpitanul își încrunță sprâncenile albe și se uită la toboșar; apoi, aproape fără să-și dea seama de ce face și privindu-l mereu, își duse mâna la cap, și-și scoase chipiul.

— Domnule căpitan, zise băiatul mirat, ce faceți?... Pentru mine?

Atunci, soldatul acela aspru, care niciodată nu vorbise blând cu nici unul din inferiorii săi, răspunse cu un glas blând și dulce:

— En nu sunt decât un căpitan, iar tu ești un erou.

Apoi se aruncă peste toboșar cu brațele deschise, și-l sărută de trei ori în dreptul inimei.

Trad. de P. Robescu.

Biserica ortodoxă, este, cum se vede, fiica vitregă a patriei acestora, diriguite de coaliția oligarhă, șovinistă.

Biserica ortodoxă este »Cenușotca«, din povestea acestei țări, acestui regat...

Și pentruce suntem scurtați, nedreptățiți dușmăniți?

Pentru că numai noi, cele două biserici ortodoxe, suntem biserici naționale; de aceea ne năpăstuieste urgia șovinistă, exclusivistă.

Dar cea biserică, în care se păzesc învățăturile științe ale Apostolului Pavel despre neamuri, are stâlpi puternici în caracterul său național; și nici porțile iadului nu o vor birui.

Cei chemați, ieșiți, la apărarea dreptății!

Delegațiunile.

Delegațiunea ungară.

În ședința ei publică plenară de ieri delegațiunea ungară a desbatut bugetul marinei.

Ședința s'a deschis dimineața la orele 10. A prezidat contele Teodor Zichy.

Raportorul, contele Majláth, a arătat că bugetul marinei pe anul ce vine a sporit cu 9 milioane și jumătate, reprezentând suma de 63 milioane de coroane. Ministrii de finanțe ai celor două state au șters multe poziții din buget. În statul major s'a mărit efectivul cu 51 de indivizi, efectivul mateloților cu 850. Sporirea efectivului a rezultat din construirea a noui torpiloare și alor mai multor vase de războiu. Delegatul Sabo, găsește că principial parității nu se validează decât în buget. Cere ca să reliefeze mai intensiv caracterul statului ungar în așezămintele marinei. Întreabă, că în loc să se construiască noui vase de războiu, de ce nu se reconstruiesc după modelul vaselor altor state. Primește bugetul. Vorbește apoi croatul Vincovici și kossuthistul Okolicsányi. Vincovici pretinde ca o parte a marinei să fie croată, iar vasele să se numească cu nume croate. Ugron spune că e nesocotită ceea ce pretind croații, ungurii au drepturi străvechi pe mare. Mai vorbește sublocotenentul de marină Luchich, după lămuririle cărnii delegațiunea votează bugetul. La sfârșit se votează și raportul conturilor, precum și bugetul ministrului comun de finanțe.

Delegațiunea austriacă.

Secțiunea militară a delegațiunii austriace, a ținut ieri de asemenea o nouă ședință, urmându-se desbaterea bugetului armatei. Ședința e prezidiată de contele Merveldt.

Contele Stürgelch spune că guvernul n'a realizat hotărîrea delegațiunii austriace cu privire la solda ofițerilor și a soldaților. După lămuririle președintelui, delegatul Kutscher vorbește mai pe larg despre rolul miliției cu ocaziunea demonstrațiilor de stradă și constată că serviciile miliției nu se cer la timp. Regretă că încă tot nu s'a mărit și solda ostașilor de rând.

Din România.

Dnul Al. Djuvara, ministrul comerțului și industriei a terminat proiectul de lege pentru reorganizarea aceluși minister și pentru modificarea legii industriale.

În această din urmă lege se vor prevedea dispozițiuni relative la asigurarea muncitorilor contra accidentelor, precum și la condițiunile de muncă.

Ambele proiecte vor fi supuse în curând consiliului de miniștri spre cercetare.

Lupta pentru votul universal.

Adunări de popor în Bihor.

Proiectul votului plural la M. Sa.

Adunări de popor în Bihor.

Miscarea pentru votul universal să întinde și asupra Bihorului. Acest ținut atât de băstinaș românesc a dat în timpul din urmă dovezi că s'a scuturat din amorteală și că a intrat și el în rîndul ținuturilor luptătoare pentru drepturile neamului nostru. După seria de adunări ținute de părintele Lucaciu în părțile Beiușului și Vașcăului, urmează alte adunări. Aflăm că intelectualii români în frunte cu dl Dr. Aurel Lazar au hotărît să ție în fiecare din Duminecile viitoare câte o adunare de popor. Programul lor e următorul:

Duminică 25 Octombrie în comuna Brusturi.

Duminică 1 Noembrie în comuna Bulz.
Duminică 8 Noembrie în comuna Hidșel.

Inițiativa fruntașilor din Oradea-mare merită toată lauda și încurajarea. Facem apel la toți preoții, învățătorii și cărturarii români din părțile respective și la poporul din satele învecinate să alerge la aceste adunări spre a protesta împotriva calcării de drepturi ce ni-se pregătește, cu atât mai mult că Bihorul este tocmai ținutul unde prin legea votului plural poporul va pierde orice drepturi și vor fi sate întregi unde câte un crîșmar jidan și câte un slujbaș străin vor avea voturi mai multe decât tot satul!

Audiența hotărîtoare a dlui Andrássy.

Ministrul de interne contele Andrássy care s'a obligat în mod formal că va prezenta proiectul său până în 22 Octombrie a. c., l-a prezentat abia ieri Miercuri M. Sale împăratului. Timp de o oră și jumătate el a fost la împăratul expunându-i principiile fundamentale ale proiectului său.

A fost o audiență hotărîtoare în afacerea proiectului. Proiectul acum se află pe biroul M. Sale care încă nu a hotărît asupra lui.

Pactul dintre coroană și coaliție desmintit.

Un comunicat oficios desminte știrea semnalată și de noi despre un pact intervenit între coroană și coaliție după care guvernul s'ar obliga să urse contingentul militar în schimbul sancțiunei votului plural. Ne-am bucură dacă desmintirea guvernului ar fi adevărată. Viitorul va arăta dacă ea nu a fost iarăși o desmintire care — confirmă

12/25 Octombrie 1908 la Hălmagiu.

Aceasta zi va fi pentru ținutul nostru un eveniment de mare însemnătate. Toată istoria ne documentează trecutul opidului Hălmagiu, unde bărbați cu capacități înalte au săvârșit lucruri mari în interesul blândului popor ce și acum cu sudoarea cruntă își agonisește hrana cea de toate zilele.

Orice om trebuie să compătăimească acest popor care apare ca un schelet. Și e adevărat, — pentrucă muncește din greu neavând destul pământ și se nutrește slab — în schimb însă dările cresc din an în an și dregătorile chemate pentru a lucra în interesul ușurării lui — mul

orice incorectitate în executare. — La dorință trimitem desemnuri porto-franco.

Cu distinsă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

In atențiunea parohiilor!

SZENTGYÖRGYI OSZKÁR,

pletor de firme de embleme de biserică și auritor,
Marosvásárhely, Kossuth Lajos utca 26.

Săvârșește orice lucru în branșa aceasta în mod de gust frumos și trainic pe lângă garanție. Însemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în București și în celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă

atensiune, ci se folosesc de puterea lor executivă.

Aceste împrejurări l-au făcut pe acest popor să se pururea tăcut și umilit!

Când sufletul unui individ este bolnav de durerea timpului, vindecarea lui să poate numai prin balsamul dat de oameni cu mari cunoștințe și cu mai multe experiențe!

Au dispărut mulți oameni de aceștia din părțile noastre.

Mai avem încă un lăcăș de prin părțile noastre dela care așteptăm mântuirea noastră.

Acela este scumpul nostru deputat: Dr. Nicolae Oncu pe care cu dor și cu dragoste îl așteptăm să sosească în mijlocul nostru distribuind împreună cu suita lui balsamul vindecător pentru mult cercatul popor din părțile acestea.

Veniți în pace scumpul nostru și să ne vedem stăruși.

Un alegător

Adunarea generală a reuniunii învățătorilor din Caransebeș.

Reuniunea învățătorilor din dieceza Caransebeșului și a ținut adunarea generală Duminică și Luni în Caransebeș. Un raport amănunțit n'am să vă fac. Vă scriu însă impresii și vă relatez câte va face. Comitetul reuniunii în frunte cu prezidentul Ioan Marcu a sosit încă de Sâmbătă în Caransebeș. La gară vrednicul protopop A. Ghidiu a rostit vorbe de bună venire. Duminică s'a oficiat în Catedrala din loc liturghie din partea P. C. Sa protosincel Badescu asistat de protopopul A. Ghidiu, preoții Luca din Iadria, Stoian din loc și diaconul Joandrea din Lugoj.

În cimitirul Sf. Ioan s'a celebrat apoi un parastas la mormântul episcopilor Ioan Popasu și Nicolae Popea. Protopopul A. Ghidiu a rostit o cuvântare dulcică. Tot aici s'a făcut ectenia morților la mormântul lui Constantin Diaconovici Loga.

După aceste momente în cari ne-am achitat cătră memoria marilor noștri decedați, ne-am adunat cu toții și am purces la deschiderea adunării unde am salutat între noi pe reprezentantul consistorial A. Ghidiu, pe delegații reuniunilor din dieceza Aradului: I. Vuia, D. Popovici și T. Bucurescu, cari foarte călduros primiți, tălmăcesc și ei cu iubire sentimentele reuniunilor surori.

Biserica a răsunat de cuvinte însufleșite. Bună impresie a produs cuvântarea de deschidere a zelosului președinte I. Marcu. Momentul înălțător a fost fără îndoială festivitatea în amintirea episcopului Ioan Popasu. Dr. I. Badescu protosincel a rostit un cuvânt comemorativ, vrednic de memoria marelui episcop. Președintele i a și adus laude meritate, iar vorbirea s'a decis să fie tipărită în analele reuniunii.

Seara s'a dat concertul reuniunii de cântări din Caransebeș cu următorul program:

1. Sequens: a) Știi tu mândro, b) Auzit am.
2. Vidu: »Coasa«.
3. Adam: »Junimea parisiacă«.
4. Costescu: »Puișorul«.
5. Vidu: a) »Nu-mi plac«. b) »Imi place«, coruri mixte.

Concertul a fost foarte reușit.

A urmat apoi dans până spre dimineață. A doua zi ședința a început cu o conferință liberă a dlui Dr. Braniște despre învățământul gramatical asupra căreia s'a discutat apoi cu mult interes.

La această ședință a luat parte și nou alesul episcop P. S. Sa Filaret Musta care a fost salutat cu multă căldură din partea prezidentului reuniunii. Răspunzând noul prelat a asigurat pe învățători despre interesul ce-l are pentru școală și învățatori. S'au prezentat apoi rapoartele diferitelor comisii cari s'au luat la cunoștință. S'a ales apoi vechiul birou, iar la orele 2 ședința a fost încheiată printr'un inimicos discurs al prezidentului.

O adunare germano-română în Bănat.

Asupra frumoasei adunări din Toracul Bănatului primim azi un raport mai amănunțit pe care-l publicăm mai la vale. Adunarea a avut cu adevărat un caracter germano-romănesc. Cele două Torace, mare și mic sunt așezate ca o insulă românească într'un ținut nemțesc. Însemnătatea adunării o face faptul că aceste două elemente, românii și nemții s'au întâlnit în aceeași luptă, aceleași aspirații pentru viață națională. Românii, deși puțini formează aici un element foarte înaintat, bogat și puternic și cele două sate mari Toracele, sunt o adevărată redută a limbii românești și Dr. Victor Orendi-Hommenau, șeful naționalist german din Timișoara i-a arătat pe români șvabilor ca o pildă de simțire și conștiință națională vrednică de urmat.

Iată raportul nostru:

Ziua de 5/18 a fost o zi de sărbătoare pentru românii din aceste comune fruntașe, pentru că au avut fericirea să primească în mijlocul lor pe doul dintre cel mai falnic deputat naționalist. Dl. Coriolan Brediceanu a sosit de dimineață pe neașteptate, ceea ce a fost o surprindere de tot plăcută pentru popor. La 11 ore a plecat apoi un convoi de 60 de trăsuri și înainte două calesu cu patru cai ale bravilor economi: Ionică Frișcan și Ciril Petru spre a întâmpina pe dnii Dr. Stefan C. Pop și V. Orendi la gara din Catrina. În mijlocul comunei au fost salutați iubii oaspeți de cătră locuitorii șvabi în frunte cu muzica locală. A răspuns dl. Orendi stărnind entuziasm între nemți.

În Sângiula (Béga-Szt. György) șvabii deasemenea au salutat cortejul cu muzică, a răspuns dl. Orendi. Drumul s'a continuat apoi fără întrerupere spre Torace. La marginea comunei convoiul a fost întâmpinat cu treasuri iar prin colțurile stradelor se adună poporul în cete și grăbiți la locul între piață. Tărânișea noastră de aici pătrunsă de însemnătatea acestei adunări, a fost de ajuns, ca să răsară într'un număr impunător spre a întâmpina pe dl. Pop, care dela o năută precească de aici, n'a mai putut fi uitat de poporul acesta. Oaspeții dimpreună cu domnii deputați cari s'au coborât cu dragoste în mijlocul poporului, au fost primiți cu o însuflețire nedeșcrisă.

La 3 ore s'a început adunarea, care este o grandioasă manifestație națională. Părintele Popescu din Toracul-mare în cuvinte izvorite din inimă, a bineventat oaspeții plăcuți și a propus constituirea: preș. V. Petroviciu, not. Dr. P. Obădeanu, bărbați de încredere Ionică Frișcanu și Ciril Petru. Părintele Petroviciu a deschis ședința prin cuvinte însufleșite, a dat cuvântul dlui deputat Pop, care prin puterea cuvântului său a ridicat însuflețirea poporului la culme. Discursul prin care a lămurit situația politică actuală, chestiunea votului universal și al celui plural, a fost ascultat cu sfinte și întărit de cuvintele pricepute ale mulțimei.

A urmat dl. Orendi. Acest apostol al renașterii naționale a șvabilor din Bănat, a vorbit în limba germană vestejind intențiunile guvernului. A fost ascultat și aplaudat frenetic de conaționalii săi, cari s'au adunat în număr frumos. — Mișcarea naționalistă ce se învederează pe aici la ei, este rezultatul activității ziarului »Volksfreund«, care începe a se lăși și a nu mai lipsi de pe masa nici unui șvab de bine, ceea ce băgat un fel de scisiune între ei, astfel, că azi sunt comune, unde șvabii formează partide contrare, naționaliste și guvernamentale, între cari sunt relațiuni încordate.

Pe urmă dl. Gbilezan, un harnic avocat din Madoș a dat expresie administrațiunii și incre-

derii poporul în lupta deputaților naționali în cameră. Alt avocat dl. Chiroi (Becicherec) prezintă o moțiune cerând legiuirea votului universal adevărat. S'a trimis și o telegramă M. Sale în acelaș înțeles, apoi o adresă de protestare împotriva votului plural la guvern. Românii și nemții adunați au aclamat toate hotărârile.

Adunarea sfârșindu-se, multă vreme poporul nu se îndemnă să mai plece, dorind să mai petreacă împreună cu conducătorii săi.

S'a ridicat în sfârșit »fruntea Bănatului«, dnul Coriolan Brediceanu. Acest bătrân pururea tânăr și viguros a vorbit în grai bănățenesc. Cu vorba sa dulce originală și șăgalnică el a pus mulțimea într'un adevărat extaz. A satirizat cu un umor irezistibil politica actuală și a biciuit cumplit apucăturile mârșave ale guvernului.

NOUTĂȚI.

ARAD, 22 Octomvrie n. 1908.

— Știre literară. Toți iubitorii literaturii noastre vor afla cu plăcere, că distinsul nostru amic și literat Ioan Slavici a scos o nouă ediție a nuvelor sale (două volume), precum va scoate în volum și poveștile sale populare, dintre cari unele au apărut în »Convorbiri Literare«, altele în »Tribuna«.

Prețioasele lucrări apar în ediția tipografiei »Minerva« din București.

— Atentat contra dlui Oct. Goga. Reînapoindu-se dela ad. din Rășinari la Sibiu seara la 6 și jumătate ore, când trăsura dlui Goga a ajuns la Dumbrava-Sibiului, atentatori necunoscuți au descărcat două gloanțe de pușcă asupra trăsurii, în care eră și d-na Goga precum și sora poetului Claudia Goga.

Mișei nu se știa. Domnul Goga a anunțat cazul poliției.

— Constituție. Societatea de lectură »Inocențiu Micu Clain« a teologilor din Blaj, s'a constituit pe anul 1908—9, în felul următor. Președinte: Iuliu Maior teol. an IV. Vice-președinte: Octavian Bugner teol. an III. Secretar: Ogoriu Savu teol. an IV. Casier: Nicolae Crăciun teol. an III. Controlor: Longin Corcheș teol. an II. Arhivar: Octavian Mihălțan teol. an III. Bibliotecar: Victor Neamț teol. an II. Notar: Nicolae Vescan teol. an I. Vice-bibliotecar: Emil Cosma teol. an I. În comisia literară: Iuliu Căpâlnian teol. an IV, Cornel Popa teol. an IV, Nicolae Costea teol. an III, Vincențiu Pandrea teol. an III, Alexandru Lupean teol. an II, Stefan Suciu teol. an II, Teodor Groza teol. an I, Ioan Fătu teol. an I.

— În potriua dărei pe vin. La Budapesta s'a ținut alaltăieri o mare adunare a proprietarilor de vii din toată țara. Au fost de față 254 delegați, apoi reprezentanții a 34 orașe, a mai multor promontorii și camere industriale. A prezidat contele Zselénsky Robert care a propus să se ceară guvernului ca darea pe vin să fie desființată. Adunarea a primit propunerea. La aceasta adunare a luat parte și deputatul V. Goldiș care a reprezentat interesele micilor proprietari de vii române.

— Concertul Ferrari-Rossi. Ziarele din Neoplanta aduc amănunte despre concertul Ferrari, tenor și Rossi, bariton, dat în ziua de 17 Oct. în sala marelui otel d'acolo. Celor doi artiști italieni li-se aduc cele mai mari elogii. Programul variat (din compozitori ca Wagner, Verdi, Puccini, Offenbach, Schubert, Schumann, Leoncavalo și Tosti) a fost executat cu un brio care a stors aplause entusiaste.

Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de biurouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

Dupăcum aflăm, cei doi artiști vor da concerte în mai multe centre din Ungaria și Transilvania.

— **Nou doctor în medicină.** Sâmbătă în 17 Oct. n. a. c. dl Brutus Macaveu a fost promovat la gradul de doctor în medicină la universitatea din Budapesta.

— **Lucruri triste.** Ni-se scriu următoarele: Comuna bisericăscă gr.-cat. din Comloșul-mare voiește să ridice o cruce de piatră în piață, înaintea bisericii sale. Fiind piața comunală s'a cerut permisiunea reprezentanței în cauză. În ședința reprezentanței din 10 Oct. a. c. nemții au părținit rugarea comunei biser. gr.-cat. dar frații gr.-or. din loc în frunte cu preotul lor George Bălan au fost contra și astfel noi am picat. (Condamnăm purtarea aceasta. Red.) Afacerea firește acum e apelată.

Adang că în 1907 chiar o asemenea rugare a comunei bis. gr.-or. din Sânmiclăușul mare unghurii și nemții de acolo au părținit-o și azi stă o cruce frumoasă înaintea bisericii gr.-or.

Oare ținuta aceasta a fraților gr.-or. de aici față de noi uniții încă e naționalism?! *Georgiu Munteanu*, paroh-protopop gr.-cat.

— **Deschiderea de școli românești în Macedonia.** »Românul dela Pind« află din sursă demnă de încredere, că chiar în cursul acestui an guvernul român a luat hotărârea, ca în locul gimnaziului român din Berat (Macedonia), desființat pentru economii, să înființeze o școală comercială inferioară. De asemenea tot în cursul acestui an se vor deschide mai multe școli primare în Albania.

Din Bălașa se comunică, că școala română, care în anul trecut din cauza antârșilor numără un număr mai restrâns de elevi, în anul acesta și-a inaugurat începutul sub auspiciu cu totul satisfăcătoare. Numărul elevilor înscrisi a crescut în așa chip, încât institutul grec, pentru a nu i-se închide școala, se vede nevoit să umble din casă în casă și să amenințe pe părinți, că dacă nu-și vor trimite din nou copiii la școala greacă o să fie nimiciți de antârși.

— **Un prinț moștenitor care nu plătește.** Din Atena se scriu următoarele: Comandantul suprem al manevrelor din anul acesta a fost moștenitorul de tron grec, care în lipsa regelui a condus și afacerile acestuia. Moștenitorul de tron și-a comandat dela societatea căii ferate de nord-vest un tren separat pentru timpul manevrelor. Societate, nepolitică, a cerut însă ca să i-se plătească taxa trenului deoarece regele și prințul au rămas în mai multe rânduri datori cu plata trenurilor separate, deși contractul dintre stat și societate cere plățile. După multe tratative în sfârșit societatea declară că va pune trenul la dispoziția prințului plătindu-i-se jumătate din taxă. Atunci prințul ordonă arestarea șefului de stație și a unuia din directorii societății și pune stăpânire pe tren plecând fără a mai plăti.

Afacerea a stârnit mare senzație în toată țara.

x Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la armașul lui Müller Somlyai, Kolozsvai Kosuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă călitate 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

x Leac sigur împotriva boalei de porci, prețul unui pachet de încercare 36 de fil.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute remul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fil. pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rachiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuițare.

Cremă de lapte de găină astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistriu în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpșeaua de păr Neril. După o întrebuițare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacia de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály**, drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely, Széchenyi-tér).

Economie.

»Lumina«. Ni s'a trimis spre publicare următorul apel: Mai mulți fruntași ai bisericii n-are — conduși de gândul frumos de-a creă acestei biserici nouă venite pentru acoperirea multelor ei trebuințe culturale — au hotărât înființarea băncii culturale »Lumina«, care din venitul ei curat va da an de an 47% pentru trebuințe culturale și obștești, iară 30% pentru fondurile de rezervă ale băncii. Din acest fapt se poate ușor conchide, că — dacă acest institut va avea cuvenitul sprijin moral și material al tuturor fiilor credincioși ai bisericii — el poate deveni un bogat izvor, care să reverse foloase însemnate peste instituțiunile culturale ale bisericel noastre.

Știindu-te și pe T. D-Ta între sprijinitorii cauzelor obștești și fiind un devotat fiu al bisericii, îți sducem acestea la cunoștință cu respectuoasă rugămintă, să subscrii însuși acții, să întrevii la toate corporațiunile noastre și la toți fruntașii din ținut, ca să subscie și ei; peste tot să câștigi cât mai mulți acționari. Prospective pentru subscrieri se găsesc la toți protopopii tractuali.

În numele fondatorilor te rugăm să nu crezi osteneală pentru cât mai bună reușită, căutând a convinge pe toți despre datorința de a sprijini cu fapta un asemenea institut. Cultura neamului ne cere tuturor acest serviciu, pe care îl putem oferi ușor, căci după valoarea acțiilor subscrise vom primi 50%; deci jertfa ce-o aducem este de tot mică.

Dorim să nu rămâie nici un fruntaș mai cu dare de mână, care să nu se grăbească a intra în șirul acționarilor. Fiecare adevărat dreptcredincios român, trebuie să-și ție de o cinste națională a fi părtaș la »Lumina« și a înduplecă și pe prietenii săi a i face asemenea. — Cu Dumnezeu înainte! *Sibiu*, 25 Septembrie 1908. Biroul permanent al fondatorilor: Dr. E. Miron Cristea prezident, Nicolau Ivan asesor, Pantaleon Lucaș asesor, Paul Muntean colonel în retr., Victor Fincu notar, Ioan Preda avocat, Dumitru Coșea profesor seminarial.

Expoziția de poame din Avrig. Duminecă, în 18 Oct. n. c., la ora 11 $\frac{1}{2}$ a. m. s'a deschis cu mare solemnitate a 5-a expoziție de poame, struguri și derivatele lor, aranjată de Reuniunea română agricolă sibiană în Avrig. Expoziția și ea aranjament și ca material, cu considerare la toate împrejurările din Avrig, pare a întrece toate expozițiile de poame aranjate până aci. Numărul exponenților peste 600 cu o mulțime de soiuri mere, pere, gutui, prune, struguri și derivatele lor (compoturi, dulceturi, must, vin etc.) între mere brilează soiurile Stetin roșu, London pepin, Patul, Frumozul de Boscop, Kassel Renet mari, Parmen aurii etc., iar între pere untoase Dili și din familia Pergamutelor un număr mare de soiuri.

Din depărtări mai mari au expus poame: v-prezid. Reun. I. Chirca din Săliște, corpul învățătoresc din Săliște, parohul I. Hanzu din Căcova, N. Iosif și I. Oțiu, (aceștia mai ales struguri) din Aciliu, și I. de Preda din Sibiu. Expoziția de poame, inclusiv expoziția de mașini și unelte agricole a firmei C. F. Jikeli din Sibiu, umple 2 mari sale din etajul școalei, iar a 3 a sală cuprinde în sine produsul acului și a războiului, ocupația de predilecție a femeii avrigene, grupate sub mândrul stindard al »Reuniunii fe-

meilor rom. din Avrig«, de sub conducerea înțeleaptă a venerabilei prezidente Ioana Maxim.

Expoziția lucrărilor de mână femeiești e n-adevărat juvaer. Această expoziție cuprinde cam 500 obiecte (covoare de pat și de masă, perle, culmi, leșnicuțe, căpătaie de culmi, traisete, ștergare pentru icoane, fegătoare de masă, valuri etc.)

Expoziția de poame din Avrig este o strălucită dovadă, că în această parte a locului să cultivă multe poame alese și că s'ar putea cultiva și mai multe.

Cuvântul de deschidere l-a rostit v-prezid. Reun. dl I. Chirca, vorbind despre însemnătatea culturii poamelor din toate punctele de vedere. Profesorul Dr. P. Șpan a vorbit cu căldură pentru îmbrățișarea pe scară mai întinsă a negocierii de poame, iar secretarul Tordășianu, tractat despre partea instructivă a expoziției, pune la vedere, că comitetul Reuniunii în conștățere cu cel aranjator local, în frunte cu neobositul notar Ioan Radu, totodată prezident, a făcut dispozițiune, ca în zilele proxime expoziția să se cerceteze corporative de copii de școală din comunele vecine, cu cari ocaziuni vor ținea delegații din pomșrit și anume: Marți dl N. Iosif din Aciliu, Mercuri dl A. Cosciuc din Sibiu, Joi dl I. Chirca, v.-prezid., Vineri d-nul A. Cosciuc și Sâmbătă dl I. Chirca și dl Dr. P. Șpan.

La expoziție pe lângă cei amintiți au participat din Sibiu Dr. V. Stan și doamna, R. Sima și d-șoara, d-na Tordășianu.

Despre primirea comitetului și despre alte detalii vă raportează cu altă ocazie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 22 Octomvrie 1908.

INCHIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	23 90	23 92
Săcară pe Oct.	19 80	19 82
Cucuruz pe Malu	15 10	15 12
Ovăș pe Oct.	17 08	17 10

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul

Orâu nou

De Tisa — — — —	23 K.	45—24 K.	95
Din comitatul Albei —	23	» 25—24	» 50
De Pesta — — — —	23	» 25—24	» 50
Bănățenesc — — — —	23	» 35—24	» 95
De Bacica — — — —	23	» 35—24	» 80
Săcară — — — —	19	» 60—19	» 75
Orzul de nutreț, cvallt. I.	15	» 85—16	» —
» de cvallitatea II.	15	» 50—15	» 75
Ovăș de » I.	16	» 75—16	» 05
» » » II.	16	» 35—16	» 65
Cucuruz vechiu — —	17	» 70—18	» —

Sfaturi agricole.

Când purceii beau zama de gunoi e semn că în laptele scoafei nu primesc substanțele de lipsă pentru dezvoltarea oaselor lor. De aceea trebuie amestecat în lăturile scoafei var fosforic, făină de oase sau găoci de ou pisate mărunt. Când purceii încep să mănânce și altă hrană, amestecăm în nutrețului lor materiile amintite. Prin aceasta preîntâmpinăm înmuierea și slăbirea oaselor și purceii se desvoită cum se cade.

Când să se facă în stupină reparaturile de lipsă? Vara, când albinele zboară pe afară și sunt ocupate cu adunarea mierei nu putem repara stupina, căci am conturba albinele în lucrarea lor; iarna albinele s'au pus la odihnă și asemenea nu este bine ale conturbă. Așadar nu ne rămâne alt timp decât primăvara și toamna. Mai consult este, să facem lucrările de lipsă în luna lui Octomvrie într-o zi ploioasă. Albinele nici nu zboară pe afară, dar nici la odihnă încă nu s'au pus. Primăvara să începem lucrul numai după ce albinele au început să zboare pe afară pentru a se curăți. Și primăvara să nu alegem pentru lucru o zi cu ploaie.

Farmacia »Regina Elisabeta«

laborator medical și cosmetic

Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental în gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscut sub numele »Elisabeta«

Cremă de față »Elisabeta« — de zi și de seară — redă feței frăgezimea tinereții, împiedecă formarea creștelor faoe să dispară imediat pistriurile, petele de fect și tot feitul de necurățenie ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de orin »Elisabeta«, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fil.

Spirit de păr »Elisabeta« după o folosire de câteva zile împiedecă formarea mătreții, întărește rădăcinile boabei ale părului. Prețul 1 cor. 60 fil.

»Buzodol« contra asudării picioarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul depozit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. m. n. scotește împachetarea și poartă.

Lemie József, farmacia

Eminescu revizor școlar.

Poetul M. Eminescu a fost numit pe la 1875 revizor școlar peste două județe din Moldova. Ca să nu l coste mult transportul dela o comună la alta, căci el își făcea datoria în conștiință, își cumpărase un fel de delegență cu doi cai cu care umblă pe unde avea nevoie.

Iată ce găsim într'un caștel al său făcut anume pentru inspecții școlare:

Ierbiceni 19 Noemvrie 1875. Astăzi inspectând școala din Ierbiceni, am aflat 23 de elevi prezenți. Răspunsurile lor au satisfăcut pe deplin. Lectura în clasele superioare merge, bine, metodeli intonării e foarte bine aplicat în clasa I a. Cunoștințele gramaticale par peste tot sigure. Se vor introduce în semestrul viitor următoarele cărți:

Cl. I, Metoda nouă de Creangă.
Cl. II, Carte de cetire ed. Socec vol. I.
Cl. III, Carte de cetire ed. Socec vol. II.
Cl. IV, Carte de cetire, ed. Socec vol III „Totoiești, 19 Noemvrie 1875. Inspectând azi școala din satul Totoiești, am aflat 15 elevi prezenți din 40 înscriși. Răspunsurile mi s'au părut mecanice, încât ar fi de dorit, ca învățământul să aibă mai multă viață. Cu deosebire mai trebuie ca copiii să nu învețe nimic pe de rost, ce n'au priceput pe deplin.

Deprinderile gramaticale îndelungate trebuie să precedeze orice definiție scrisă. Când cetesc copiii ceva trebuie să se facă înțelegători de seamă la înțelesul celor ce au cetit și să povestească cu cuvintele lor proprii cuprinsul bucatii de lectură. Alară de aceasta se recomandă exerciții de stil, adică mici compuneri asupra unor obiecte cunoscute copiilor.

Cu începerea semestrului viitor se vor introduce în clase următoare cărți de lectură:

Clasa I ca până acum.

Ce credeți că poetul are acest caștel numai pentru inspecții? Nu. Căci imediat la fila 2 găsim o poezie a sa:

Să pun încă odată
Mănuța ta la piept
Și'n ochii tăi cei limpezi
Să mă nit lung și drept.

Apoi pe a ta gară
Să te sărut cu foc,
Ș'apoi să plec în lume
Copil făr' de noroc.

Să nu se mai aleagă
Din numele-mi nimic
Uitat, pierdut — e soarta
Ce mie 'mi-o prezic.

După această poezie vin iar notițe școlare: Comuna Podul Iloalei: Salarie învățătoarea; Totoiești Ierbiceni, servitori, material, chiria, reparațiile, întreținerea cancelariei, mobilier, premii, lemne, imprimate. În dreptul fiecărei rubrici sume de bani, cât costă, etc. Apoi: Fluctuația populației din comuna Podul Iloalei; o pagină și jumătate scrise cu creionul în limba germană, și iar o poezie:

Ușor este a-ți spune
Că mult frumoasă ești,
Cu fața ta de ceară
Regină din povești.

Apoi altă poezie, apoi un Sonet:

Iubind în taină 'mi-am impus tăcere
Cândind tăcerea că îți place ție,
În ochii tăi citiam cu bucurie
Un blând răspuns la ceea ce voiu cere.

Fiindcă Sonetul e un eboș, scris rău și cu foarte multe adausuri, ștersături, nu-l pot da întreg; găsesc însă în el versuri ca acestea.

Tu, blând copil cu lungi și blonde plete
Cu o suflare îndulcești suspinu-mi
C'un zâmbet faci durerea să-mi încete
O! vin la sânu-mi...

Deschid a mele brațe...
Vin apoi șase pagini de notițe în nemțește, o poezie nedescifrabilă și alta și mai nedescifrabilă în care n'am cetit decât versul:

Trandafir ca buze roșii.

(«Viitorul».)

Concert, petreceri.

Meseriași români din Hălmaș aranjează petrecere de dans Duminecă în 25 Octomvrie st. n. s. c. în »hotelul Emi«. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea școlilor române din Hălmaș.

— Societatea muzicală română »Doina« din T.-Severin aranjează al XXII-lea concert urmat de dans în »salonul Apollo« Sâmbătă, în 11 Oct. v. 1908, sub conducerea dlui profesor Ioan St. Paulian. Inceputul la 9 ore seara.

Copii născuți prea de vreme

pot fi salvați de chiricire și fizică prin Emulsiunea SCOTT și recâștigă vigoarea și vioiciunea obișnuită.

Mii de părinți îngrijiați

privesc cu încântare cum sănătatea copiilor lor merge tot spre bine. Copii primesc bucuros și mistuesc ușor

Emulsiunea Scott,

chiar și când resping laptele.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fil

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul.

Poșta Redacției.

Dlul Dr. D. Lascu. București. Scrisoarea s'a primit. Luăm spre cunoștință. Tot așa achităm bucuros sămnuț de îndreptare a lucrurilor.

Poșta Administrației.

Ioan Cian. Riskulicza. Am primit 4 cor. ca ab. pe anul 1908.

Nicolae Popovici. Riskulicza. Am primit 2 cor. ca ab. până la 1 Oct. 1908.

Ilie Milos. Kissoda. Am primit 2 cor. ca ab. până la finea anului 1908.

Nicolae Bogdan. Pészák. Am primit 2 cor. ca ab. pe sem. II 1908.

Mitru Vancu Cuvin. Am primit 2 cor. ca ab. până la sfârșitul anului 1908.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Nichin.

„LUNCA“

institut de credit și economii în Borosjenő (com. Arad)

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **cassar** la institutul de credit și economii »LUNCA« cu termenul până la 1 Noemvrie a. c.

Salariu anual 500 cor., iar după definiție tantiema statutară.

Concurenții pot fi și penzionați.
Postul este a se ocupa numai decât după alegere.

Directiunea.

Anunț.

La Teodor Pêrv, din Ternova Nro. 15. (com. Arad) se află de vânzare tot felul de altoi de viță americană, verzi și uscate, cu și fără rădăcină.

„Cassa de păstrare în Dezna“

societate pe acții.

Își va începe activitatea în 25 Octomvrie 1908.

Se ocupă cu toate afacerile de bancă, în special:

Primește depuneri spre fructificare cu condițiuni favorabile, acordă împrumuturi pe obligațiuni cu giranți, împrumuturi pe întabulare, împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară și escomptează cambii cu 2—3 subscrieri.

DIRECȚIUNEA.

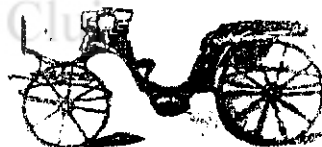
ANUNȚ.

Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia agricolă românească „Mugurul“ însoțire economică comercială în Elisabetopol (Erzsébet város) care vinde altoie de viță de vie de de toate speciile precum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea de instrucție gratis ori cui în toate ramurile vișiculturii.

Szeszák F. és Fia

fabrică de trăsuri aranjate cu electricitate Kolozsvár, Malom-u. 12.

Mare magazin de trăsuri, care îndestulește — ori-ce pretenții; atelier de reparare. —

Fabrică de calese asortată cu toate mașinile moderne tehnice.

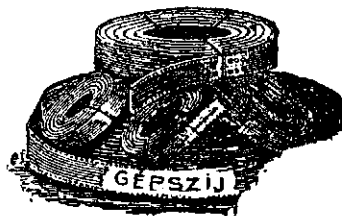
În Cluj și jur e unica fabrică, în care se pregătește fiecare parte a trăsuri: fabricăm roate, facem lucruri de fierar, pielar și de lustruit sub conducerea mea personală, cu prețurile cele mai moderate. — Tinta noastră principală e: lucrare bună și solidă, dar ieftină. — Serviciu prompt. — Răspundem imediat comenzilor din provincie. — Recomandăm diversele părți de trăsuri, care se vând; și numitele „mănuțtoare de noroi“ cu șezutul închis bine Fondat în 1870. — Prețcurent gratis.

Gmeiner E.

fabrică de curele pentru mașini.

BRASSO.

Din cea mai bună piele de curele.

Mai multe feluri de cusut și mai b.

Curele de calitate

Preț-curent după di:

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa mester de monumente și pietre de amintir.

Fabricașle proprie din marmură, granit, soynit, labrad; mare magazin ce află în Kolozsvár, Cancellaria și magazinul central: Kolozsvár, Díz; Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben.

A ieșit de sub tipar

„Calendarul Național”

pe anul comun 1909.

Intocmit de redacția foii »Libertatea«. Și e mai frumos și mai interesant ca anul trecut! *Se poate deja cumpăra!*

Are obișnuita parte calendaristică, bine îngrijită: O privire asupra statelor și țărilor din lume; o schiță asupra statelor și orașelor mari din America, îndrumări pentru cei-ce au de lucru cu posta la America; arătarea prețului banilor din statele lumii: bani români, germani, englezi, americani, etc.

Iar ca parte literară:

În fruntea Calendarului un prea frumos chip: cum un sergent român aduce, în războiul din 1877, cel dintâi steag scump turcesc, zmulș de la păgâni și-l pleacă la picioarele Domnului Carol I. E un steag cu bogăți ciucuri de aur, în vârf cu semi-luna (☾ semnul credinței la Turci, cum e la noi crucea. Mai departe să arată și chipul unui alt steag luat de la Turci, desfășurat, lăsând să se vadă bine scrisoarea turcească de pe el. Iar în fața lui un steag biruitor al armatei române, a Regimentului 2 de Lănceri, rupt în acel război mare. E față în față flamura păgânătății biruite și flamura Românilor biruitori! — Tare interesant.

Mai departe găsiți: *Descrierea Sarmisegetuzei și mapa (chipul) cum era zidită cetatea cea de taro alui decebal.*

Apoi descrierea în vorbe și icoane a locurilor sfinte pe unde a umblat Mântuitorul nostru Christos, anume: Chipul Ierusalimului de azi și de-acuiera lui de pe vremea lui Isus, când avea peste 250.000 locuitori, fiind una din cele mai tari cetăți ale pământului și azi, când abea mai are ceva peste 30.000 locuitori. Arată chipul Grădinei Gelsimanilor, în care a fost prins Isus, azi prefăcută în un prea frumos parc; — biserica zidită de-asupra Sfântului mormânt alui Christos, — cu descrieri interesante. — Chipul bunului episcop N. Popea, cel-ce prin moartea sa, s'a făcut renumitor, lăsând un pătrar de milion fundațiune pentru scopuri naționale-culturale. — Chipul unui brav cor din Banat și a unei trupe de diletanți din Banat, în port național; Chipul unei minunate biserici din România, — și zeci de alte chipuri din lumea mare, toate foarte interesante. E un „Calendar Național”, bogat, interesant și înălțător de suflete românești!

De oțit: poezii, nuvele, schițe, descrieri, glume și poezii populare, foarte draguțe. — E foarte potrivit a fi dat în mâinile întregului tineret, ca o carte de mare preț pentru înălțarea lui sufletească.

Prețul unui Calendar e numai 18 cr. (36 fil.) și 5 fil. pentru postă (porto) așadar 41 de fil. cu postă cu tot.

Cei-ce trimit banii înainte, capătă calendarele mult mai ieftine, ca cei-ce le cer spre a le plăti numai după-ce le-au vindut. Anume: cel-ce trimite banii pentru 5—10 calendare, le capătă cu numai 13 cr. (26 fil.) unul, francat, acasă. Pentru mai multe ca 10 se plătește numai cu 11 cr. (22 fil.) unul, — având însă a-și plăti însuși porto la scoaterea dela postă. Porto e și pentru 12—15 calendare, ca pentru 50! Cei-ce cer spre vânzare, cu legământul de a plăti după-ce le vînd, le capătă: Până la 10 ex. cu câte 15 cr. (30 fil.) unul; cei-ce iau dela 12 ex. în sus, le capătă cu 13 cr. (26 fileri) unul, având a-și plăti ei porto la scoaterea pachetului. Așadar cel ce trimite banii înainte, în ori-ce caz capătă cu câte 2 cr. (fil.) calendarul mai ieftin ca cei-ce l-au luat pe așteptare!

A să scrie la Administrația foilor:

»Libertatea« și »Foaia Interesantă«,
în Orăștie (Szászváros).

3—5

ti și îți va ajuta și Dumnezeu!

aur se poate ajunge numai așa, dacă cel ce
ace de vindecare, cari pe lângă estină-
at scump, atât în privința durabilității cât
„Galvani” se poate folosi cu
itate, la boală șiirea spinării, de
liste și altele.

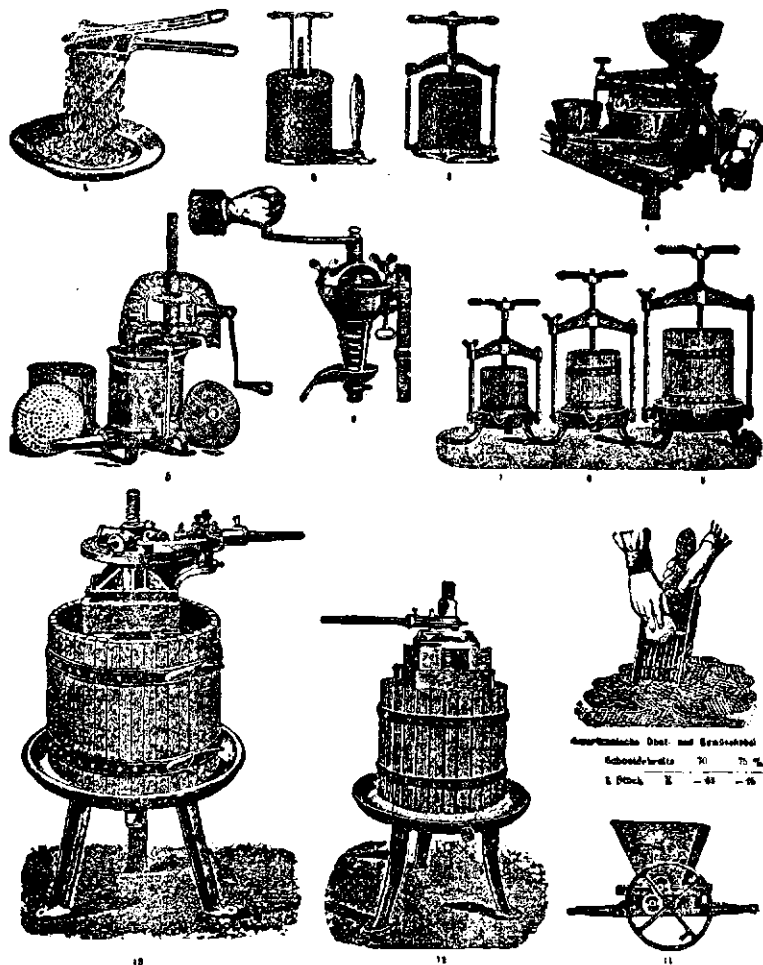
Francisc Veis, cărășmar, Sibiu. Aduc
folosința aparatului „Galvani”, am
mea (trabesdorsalis) așa încât nu mai
u deși îl folosesc de un an funcțio-
nă fabricant:

skó, învățător Sibiu
reg. cat.
erezianum No. 11.

CAROL F. JICKELI

SIBIU ȘI ALBA IULIA

Depozitul cel mai bogat de:

Ich empfehle ganz besonders meine
Pflanzmaschinen allerorten Qualität. Man besuche mein nebes-
teschendes Pflanzmaschinen-

Asigurări contra focului: case,
bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCHE GENERALE DE A-
SICURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA”

primesc oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș
și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai
favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente,
rente pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori,
pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din
urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua
morții întâmplată;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile
mărfuri, produse de câmp ș. a.
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine
scvistițe ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, encurus
ovăș, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmei
nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la
agenturile noastre locale și cercuale mai în fie-
care comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA” în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 599.

Asigurați contra grindinei: encurusul
grâul, secăra, ovăzul și toată economia!